

VEGETARISCHE ZOMERGAST

Twee harders die het ondiepe water langs de oevers van het IJ afschuimen op zoek naar voedsel.

De harder is een vis die in tropische en gematigde zeeën voorkomt, wat betekent dat hij in ons kustwater een typische zomergast is. Zodra het zeewater in mei warm genoeg is (14°C of hoger), verschijnen ze onder de Nederlandse kust en in aanpalende zeearmen, rivieren en kanalen. Daar schraapt deze zeevis tot in oktober zijn overwegend vegetarische kostje bij elkaar.

TEKST EN FOTOGRAFIE JORAN BAL

In het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan (Britse en Noord-Europese wateren) komen drie soorten harders voor die veel op elkaar lijken:

de diklip-, dunlip- en goudharder. De eerste komt het meest in de Nederlandse wateren voor, al worden de andere twee varianten door het warmer wordende zeewater ook

Diklipharder

steeds vakeresignaleerd. In de Latijnse naam komt het belangrijkste uiterlijke kenmerk van de diklipharder al naar voren. *Chelon Labrosus* betekent namelijk met prominente lippen (*chelon* is lip, *labrosus* is prominent). Dit is een verwijzing naar de duidelijk zichtbare papillen op de bovenlip (± 45 stuks bij volwassen exemplaren) die wel wat op zuignapjes lijken. Deze ontbreken bij de dunlip- en goudharder.

GRAZEN EN SCHRAPEN

Met hun prominente – en robuuste – lippen grazen of schrapen ze hun kostje van de bodem, stenen, kademuren of meerpalen af. Dit laat op de bodem duidelijke sporen na in de vorm van kenmer-

water soms tot heel erg dicht onder de kant scholen harders zien zwemmen – zowel in zee als in het brakke of zoete binnenwater. De harder mag dan wel een zeevis zijn, het begrip kustzone neemt hij echter behoorlijk ruim. Want behalve in ondiep kustwater en jachthavens voelt hij zich net zo prima thuis in riviermondingen en verder stroomopwaarts. Daarbij trekt de ene soort wat verder de rivier op dan de andere. De goudharder houdt het bij brak water, maar de dik- en dunlipharder laten de grens van zoet en zout water vaak een eind achter zich. De dunlipharder trekt van de twee het verste landinwaarts.

Dunlipharder

kende strepen. In getijdenzones kun je die zien als eerder ondergelopen stukken zandbodem droogvallen. Harders op zoek naar voedsel focussen zich voornamelijk op algen, kiezelwieren en plankton. De vis is met een zeer lang darmkanaal en gespierde maag ook helemaal op dit overwegend plantaardige dieet ingesteld. Toch is de harder geen hardcore vegetariër. Tijdens het grazen komt er ook klein dierlijk voedsel mee naar binnen en als er andere gemakkelijke voedselbronnen voorhanden zijn dan schuift de vis daar net zo gemakkelijk aan. Als het maar dood is en er niet hoeft te worden gejaagd: harders hebben geen of slechts zeer kleine tanden in hun bek.

Zo worden in het Noordzeekanaal, IJ en benedenrivierengebied geregeld harders gevangen.

ONONTDEKTE SPORTVIS

De harder wordt relatief groot (ca. 80 cm), heeft een torpedovormig lichaam en is een ontzettend snelle en sterke vis. Toch laten veel sportvissers deze vissoort vaak nog links liggen. Nou is het ook een behoorlijk schuwe en uitermate sluwe vis, maar ze zijn zeker aan de hengel te vangen. Zie je harder zwemmen, voer dan grof broodmeel (gedroogd en verkruid brood) en zet met behulp van een baitband een forse vlok witbrood stevig op de haak vast. Heb je eenmaal zo'n krachtpatser aan de haak, dan wil je alleen nog maar meer en harder. ◀

IN ZOUT ÉN ZOET WATER

Op mooie zonnige dagen kun je in helder

Goudharder

